

KRATKE VIJESTI

POTPISAN UGOVOR ZA IZGRADNJU CENTRA ZA STARIJE OSOBE DUBROVNIK

Mato Franković, gradonačelnik grada Dubrovnika, potpisao je u lipnju 2024. Ugovor za izvođenje radova izgradnje Centra za starije osobe Dubrovnik – Dom za starije i nemoćne ispod Opće bolnice i Ugovor za stručni nadzor i koordinatora izgradnje.

Uz gradonačelnika Frankovića ugovore su u ime odabranog izvođača radova potpisali direktor tvrtke *TEXO MOLIOR d.o.o.* Antonio Deranja, a u ime odabranoga stručnog nadzora / koordinatora nad izgradnjom direktor tvrtke *APSIDA INŽENJERING d.o.o.* Vjekoslav Horina. Sveukupna investicija izgradnje Centra s opremanjem iznosi 21.113.808,20 eura (uključujući PDV). Financirat će se iz triju izvora: bespovratnim sredstvima iz Mehanizma za oporavak i otpornost u iznosu od 6.138.429,89 eura, kreditnim zaduženjem u iznosu od 5.876.000,00 eura, što je potvrdilo Gradsko vijeće, te preostalih 9.100.000,00 eura iz vlastitih proračunskih sredstava Grada.

Gradonačelnik Franković rekao je da će biti dobiveno ukupno 205 smještajnih kapaciteta, od čega 125 kreveta za treći i četvrti stupanj, odnosno za one osobe koje su potpuno funkcionalno ovisne o pomoći drugih. U sklopu projekta bit će istodobno pružana izvaninstitucionalna usluga za 410 korisnika, dakle za sve one koji žive u svojem domu, a usluga će im biti pružana tako da će djelatnici budućeg Centra dolaziti kod njih doma. Osiguran je i dnevni boravak za njih 75 koji će imati potrebu za time. Istaknuto je kako je upravo nastojanje da se ljudi što duže zadržavaju u vlastitome domu osnovni cilj pokretanja takvog centra. Radovi bi trebali početi do kraja lipnja 2024., a kao radovi od posebne važnosti za Grad Dubrovnik

izuzeti su od zabrane izvođenja građevinskih radova u sezoni. Predviđeno trajanje radova je 18 mjeseci, s time da je već ranije teren očišćen, što je uključivalo rušenje više od 30 godina stare, oronule i nikad dovršene građevine, a što je bio preduvjet za izgradnju novog, suvremenog objekta.

Centar za starije osobe Dubrovnik ispod Opće bolnice ključni je kapitalni projekt u društvenoj infrastrukturi čijom će se izgradnjom dubrovačkim umirovljenicima pružiti standard koji im je godinama nedostajao. Uz dom u Gružu to je, nakon 50 godina, drugi projekt vezan uz skrb i smještaj starijih sugrađana koji je pokrenula ova gradska uprava. Svoj dio projekta odradit će i HEP, koji će napraviti i novi kabelski rasplet, čime će se povećati kvaliteta elektroopskrbe cijelog Lapada. ■

HBOR ZAPOČEO S OPERATIVNOM PRAVILNOM PROVEDBOM NOVOGA FINANCIJSKOG INSTRUMENTA URBANI RAZVOJNI FOND

Hrvatska banka za obnovu i razvitak (HBOR), u partnerstvu s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova EU, razvila je novi financijski instrument Urbani razvojni fond, čija je operativna provedba službeno započela 14. lipnja 2024. Urbani razvojni fond inovativno je rješenje za financiranje projekata javne infrastrukture obogaćenih komercijalnim sadržajima, čime se omogućuje ostvarivanje prihoda od naplate usluga. Taj fond podržava projekte koji potiču zaštitu okoliša, energetske učinkovitost, korištenje obnovljivih izvora energije te izgradnju višenamjenskih objekata za sport, turizam, kulturu i poslovne djelatnosti. Ključna karakteristika Urbanoga razvojnog fonda njegova je struktura koja uključuje kombinaciju kredita i bespovratnih sredstava. Kapitalni rabat, odnosno otpis glavnice koji može iznositi do 50 posto ukupnog

iznosa kredita, ostvaruje se po ispunjenju unaprijed definiranih kriterija održivosti, estetike i uključivosti.

Krediti će se odobravati bez naknada za obradu kreditnog zahtjeva, za rezervaciju sredstava te za prijevremeni povrat (otpis) kredita koji je rezultat realizacije kapitalnog rabata. Rok otplate je do 15 godina, uključujući početak do 12 mjeseci. Najniži iznos kredita iznosi 100.000 eura, dok najviši može doseći 10 milijuna eura. Kredit je kombinacija sredstava iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) uz kamatnu stopu od 0 posto na godinu, fiksno, i sredstava HBOR-a uz kamatnu stopu koja se utvrđuje tromjesečno te trenutno, do 30. lipnja 2024., iznosi 3,52 posto na godinu, fiksno. Ta je inicijativa u skladu sa strategijom HBOR-a usmjerenom na podršku regionalnome razvoju i održivim projektima, posebno u kontekstu financiranja iz EU-ovih fondova i Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (NPOO). HBOR nastavlja pružati povoljne financijske uvjete i podršku projektima od strateške važnosti za Hrvatsku. ■

OBILJEŽEN DAN RIJEKE SAVE

Dan rijeke Save obilježava se tradicionalno svake godine 1. lipnja različitim manifestacijama kojima se skreće pozornost na njezinu veliku ekološku vrijednost, gospodarski potencijal i promicanje riječnog turizma. U Zagrebu je 2007. taj dan službeno proglašen Danom rijeke Save, a obilježava se i u drugim zemljama sliva. Rijeka Sava jest rijeka s najduljim vodom tokom na području Republike Hrvatske i jedna od najzanimljivijih i najsloženijih rijeka u Europi, a ukupna joj je duljina 946 kilometara, od kojih Hrvatskom prolazi 510 kilometara.

Od izvora prema ušću Sava prolazi kroz četiri države, Sloveniju, Hrvatsku, Bosnu i Hercegovinu te Srbiju, i pritom spaja čak

KRATKE VIJESTI

tri glavna grada, Ljubljanu, Zagreb i Beograd, ali ih ne povezuje prometno jer nije cijelim svojim tokom plovna. Sava u Zagrebu nije plovna, a ploviti se njom može tek od Siska. Sliv rijeke Save obuhvaća i Crnu Goru te malim dijelom Albaniju, a dio je crnomorskog sliva i pritoka Dunava. Jedna je od rijetkih tako dugačkih rijeka koja se ne ulijeva izravno u neko more, a nastaje spajanjem Save Dolinke i Save Bohinjke u blizini mjesta Radovljice u Sloveniji, jugoistočno od Bohinjskog jezera. U njezinu slivu na području Hrvatske nalazi se oko 50 srednjih slivova površine od stotinu do tisuću kvadratnih kilometara. Hrvatske rijeke Sutla, Krapi-na, Lonja, Kupa ili Orlava samo su neki od brojnih pritoka rijeke Save. Iznimno je vrijedna za sve zemlje kojima protječe jer je vrlo dobro očuvana i donosi vodu koja znači život, ne samo za čovjeka, već i za mnoga druga živa bića. Zahvaljujući njezinoj dobroj očuvanosti, svojstvena joj je iznimna biološka i krajobrazna raznolikost, na njoj i uz nju nalaze se mnoge rijetke i ugrožene vrste i staništa. Uz Savu nalaze se prostrana plodna područja koja služe za uzgoj hrane i velike poplavne šume hrasta lužnjaka, a ima i znatan utjecaj na gospodarski i društveni život stanovnika. Ekološki je važna za Hrvatsku i za susjedne zemlje pa je zato važno potaknuti dobru regionalnu suradnju koja doprinosi boljemu stanju voda i vodnog ekosustava te kvaliteti života stanovništva u slivu Save. ■

ODRŽAN 10. SVJETSKI FORUM O VODI

Delegacija Republike Hrvatske sudjelovala je na ministarskome sastanku 10. Svjetskog foruma o vodi, koji je održan na Baliju, u Indoneziji, od 19. do 22. svibnja 2024. Predvodio ju je mr. sc. Nebojša Koharović, izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Republici Indoneziji, a njezini članovi bili su

predstavnici *Hrvatskih voda*, i to zamjenik generalnog direktora *Hrvatskih voda* Davor Vukmirić te voditelj Sektora razvitka i vodnogospodarskog planiranja, dr. sc. Danko Biondić, te predstavnica Instituta za vode *Josip Juraj Strossmayer*, dr. sc. Tanja Šikić, voditeljica Sektora monitoringa. 10. Svjetski forum o vodi organizirala je Vlada Republike Indonezije u partnerstvu sa Svjetskim vijećem za vode (*World Water Council*), a tema tog jubilarnog, 10. Foruma bila je voda za zajednički prosperitet.

Svjetski forum o vodama najveća je platforma kada je riječ o temama vezanima uz vode koja okuplja političke lidere, stručnjake i brojne druge dionike oko razmjene znanja i obnove političkih obveza. Svrha mu je podizanje razine svijesti o izazovima vezanima uz vode i poticanje mjera odgovarajućih za njihovo rješavanje. Kako klimatske promjene, ali i sve brojnije svjetsko stanovništvo, predstavljaju dodatne izazove za održivo upravljanje vodama, a vode su neupitno jedan od esencijalnih resursa za život i napredak te ne poznaju granice, tako je odgovorno i integralno upravljanje vodama jedno od ključnih rješenja, zbog čega je i tema ovogodišnjeg Svjetskog foruma o vodama logičan izbor – vode za zajednički prosperitet. Voditelj hrvatske delegacije, veleposlanik Koharović je u svojem obraćanju na plenumu ministarskog sastanka Foruma iznio što sve hrvatsko vodno gospodarstvo čini u području zaštite vodnih resursa te za prosperitet građana Republike Hrvatske, ponajprije na osiguranju pristupa sustavima javne vodoopskrbe i odvodnje, što je ujedno doprinos ostvarenju Cilja održivog razvoja 6 UN Agende 2030., vezanog uz vodoopskrbu i odvodnju. Vrhunac ministarskog sastanka bilo je usvajanje ministarske deklaracije "Voda za zajednički prosperitet" kao sinteze svih procesa koji su doveli do 10. Foruma, ali i smjernice za

daljnje korake vodne politike u svjetskim razmjerima za zajednički prosperitet. ■

11. TEHNOEKO: KRUŽNO GOSPODARSTVO I SURADNJA KLJUČ SU ZA KLIMATSKI NEUTRALNU I ODRŽIVU EUROPU

U Poreču je od 5. do 7. lipnja 2024. održana trodnevna 11. međunarodna konferencija o gospodarenju otpadom TEHNOEKO 2024. Najveći je to godišnji skup stručnjaka te predstavnika komunalnih društava i tvrtki koje se bave sakupljanjem i oporabom otpada, a otvorio ga je Luka Balen, direktor Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost. Na skupu koji je okupio 300 sudionika domaći i međunarodni stručnjaci raspravljali su o svim aspektima korištenja otpada kao vrijednog resursa te o mogućnostima da se dosadašnje dobre prakse primjene na što više lokalnih sredina. Luka Balen istaknuo je kako je Hrvatska u zadnjih nekoliko godina napravila velike iskorake u gospodarenju otpadom. "Stope odvojeno prikupljenog otpada rastu iz godine u godinu. Kada analiziramo zadnjih pet godina, tada vidimo da smo u tome segmentu narasli za čak 18 postotnih poena, što je sigurno kada je rast stope odvojeno prikupljenog otpada jedna od većih u Europi. Prema podacima iz prošle godine, trenutačno smo na 46 posto, a očekujem da će u ovoj rezultati biti još bolji. Pohvalno je da čak 80 posto gradova u tome segmentu ima bolje rezultate nego godinu prije", rekao je Balen te dodao da su tomu pridonijela i velika ulaganja, kako ona koja osigurava Fond tako i ona iz raznih europskih programa. Istaknuo je kako je država u posljednjih nekoliko godina osigurala više od 500 milijuna eura bespovratnih sredstva za nabavu razne komunalne opreme, sanaciju odlagališta te izgradnju reciklažnih dvorišta, kompostana, sortirnica i postrojenja za

KRATKE VIJESTI

reciklažu građevnog otpada te centara za gospodarenje otpadom. Za gradove i općine Balen je najavio nove poticaje za nabavu komunalne opreme te za sufinanciranje edukativnih projekta kojima se promovira važnost pravilnog postupanja otpadom. Istaknuo je da je upravo održivo gospodarenje otpadom jedan od prioriteta Vlade politike zaštite okoliša. Kružno gospodarstvo usmjereno na recikliranje i energetske oporabu ključna je mjera koja nudi priliku za oblikovanje europskoga gospodarstva i društva do 2050. na klimatski neutralan i održiv način. Upravo su predavanja i paneli na konferenciji pokušali naći rješenje na koji se način to može i ostvariti. Jedan od govornika na konferenciji, profesor na austrijskome sveučilištu u Leobenu Renato Šarc rekao je kako odgovornost proizvođača ima važnu ulogu u transformaciji od linearne na kružnu ekonomiju, obvezujući ih da razvijaju održive i reciklabilne proizvode. "Postrojenja za gospodarenje otpadom grade se u cilju osiguranja sekundarnih sirovina i energije, uz istodobno poboljšanje trenutne okolišne situacije. Ova transformacija zahtijeva suradnju svih dionika u vrijednosnom lancu, uključujući politiku, gospodarstvo, znanost, društvo i krajnje potrošače koji stvaraju otpad, kako bismo postigli zajedničke ciljeve. Ne smijemo nikad zaboraviti da štetne emisije, neovisno o njihovom mjestu nastanka, ne poznaju državne granice i ne trebaju putovnice te zato utječu na cijeli naš planet", zaključio je Šarc. ■

ODRŽANE INFORMATIVNE RADIONICE ZA POTENCIJALNE PRIJAVITELJE NA POZIV "JAČANJE KAPACITETA ORGANIZACIJA CIVILNOGA DRUŠTVA ZA PROMOCIJU STEM-a"

Nakon dviju radionica održanih u Zagrebu 28. i 29. svibnja, u prostoru Gradske knjižnice *Juraj Šižgorić* u Šibeniku je 3.

lipnja 2024. održana treća informativna radionica za potencijalne prijavitelje na poziv "Jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za promociju STEM-a", objavljen u sklopu programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027. i Europskoga socijalnog fonda plus. Informativna radionica održana je i 4. lipnja 2024. u Gradskoj knjižnici Marka Marulića u Splitu. Na radionicama su dana pojašnjenja o natječajnoj dokumentaciji i polaznici su upoznati s postupkom podnošenja projektne prijave preko sustava eKohezija. Na objema radionicama prisustvovalo je oko 50 sudionika kojima su se uz djelatnice Ureda za udruge koje su vodile informativnu radionicu te djelatnice i djelatnike Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva koji su odgovarali na pitanja potencijalnih prijavitelja na poziv "Jačanje kapaciteta organizacija civilnoga društva za promociju STEM-a" obratili Helena Beus, koja je ovlaštena za obavljanje poslova ravnatelja Ureda za udruge, i Luka Bogdan, zamjenik upraviteljice Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva, koji su svima prisutnima zaželjeli uspješnu prijavu na Poziv. Nacionalna zaklada za razvoj civilnoga društva kao posredničko tijelo razine 2. je radi pružanja podrške potencijalnim prijaviteljima na Poziv izradila interaktivne animirane videovodiče/učilice kako bi im se olakšale priprema i prijava projektnih prijedloga za Poziv. ■

HRVATSKA ZADNJOM IZJAVOM O IZDACIMA OVJERAVA SVA SREDSTVA KOHEZIJSKIH FONDOVA 2014. – 2020.

Ministar regionalnoga razvoja i fondova Europske unije Šime Erlić je 7. lipnja 2024. na zatvorenome dijelu sjednice Vlade izvijestio o napretku Hrvatske u korištenju EU-ovih fondova. Hrvatska je iskoristila sva sredstva iz programskog razdoblja 2014. – 2020., a ministar Šime

Erlić najavio je zadnju izjavu o izdacima, u vrijednosti većoj od 480 milijuna eura, kojom se ovjerava cjelokupan dostupan iznos sredstava. "Hrvatska sutra šalje Europskoj komisiji posljednju izjavu o izdacima i njome opravdava sva alocirana sredstva kohezijskih fondova iz prethodne financijske perspektive 2014. – 2020. Iskoristili smo i ovjerali sva dostupna sredstva i moram reći kako sam iznimno ponosan na sva tijela u sustavu i sve djelatnike koji su odradili vrlo velik i zahtjevan posao. Ovo je naša prva otmotnica EU-ovih fondova i bilo je prirodno da smo se suočavali s brojnim izazovima, no dobrim upravljanjem, prilagodbama i jačanjem kapaciteta pokazali smo spremnost i uspješno realizirali sva sredstva. U zadnjih nekoliko godina znatno smo napredovali. Bili smo na začelju po isplata sredstava u EU-27, a danas smo na sedmome mjestu. Povećanje razine učinkovitosti potrošnje sredstava imalo je izravan pozitivan utjecaj na realizaciju brojnih projekata diljem Hrvatske te na ubrzanje razvoja i visoke stope rasta BDP-a. Hrvatska se često ističe kao primjer uspjeha europske kohezijske politike i siguran sam da ćemo tako nastaviti i u vremenu koje je pred nama", istaknuo je ministar Erlić. U ovome trenutku Hrvatska je ukupno, zajedno sa sredstvima Nacionalnog plana oporavka i otpornosti, u plusu 14,9 milijardi eura, što je razlika između uplaćenih sredstava iz EU-ovih fondova i participiranja Republike Hrvatske u EU-ovu proračunu. ■

EU-ov PROJEKT SWAMrisk

Cilj je projekta SWAMrisk, punog naziva *Subsurface Water monitoring and Management to prevent drought risk in coastal systems*, omogućiti i poboljšati spremnost na suše uzrokovane klimatskim promjenama i njihovim negativnim učincima na podzemne vode u obalnim su-

KRATKE VIJESTI

stavima duž obalnih područja Jadranskog mora u Italiji i Hrvatskoj. Kroz projekt SWAMrisk odabrana su dva studijska obalna područja smještena između Venecijanske lagune i delte rijeke Po u Italiji te delte rijeke Neretve u Hrvatskoj. Ta su područja posebno osjetljiva na klimatske promjene, posebno na suše i prodor slane vode. Kroz projekt izradit će se smjernice i tehnička pravila za operativne vode i projekcije raspoloživih podzemnih voda te smjernice za njihovo iskorištavanje i korištenje.

Početni sastanak projekta SWAMrisk održan je 7. lipnja 2024. u Žrnovnici. Sastanak je organizirao glavni projektni partner Fakultet građevinarstva, geodezije i arhitekture (FGAG) Sveučilišta u Splitu. Okupljene projektne partnere pozdravio je dekan FGAG-a Neno Torić, a zatim je uslijedio kratak pregled programskih pravila koja je predstavila Helena Brčić iz Zajedničkog tajništva programa Interreg Italija – Hrvatska 2021. – 2027.

U prvome dijelu sastanka Veljko Srzić, ujedno voditelj projekta, predstavio je projekt SWAMrisk, a potom su i drugi projektni partneri predstavili projektne aktivnosti organizirane kroz radne pakete. U drugome dijelu sastanka predstavljene su komunikacijske aktivnosti, financijski menadžment i način periodičnog izvještavanja projektnog napretka. Istoga dana u popodnevnim satima održan je i prvi PSC (*Project Steering Committee*) sastanak projektnih partnera tijekom kojeg je u koordinaciji izrađen radni plan, odnosno projekcija aktivnosti i zaduženja projektnih partnera do samog kraja projekta.

U projektu sudjeluju partneri iz Hrvatske, i to Fakultet građevinarstva, geodezije i arhitekture (FGAG), *Hrvatske vode*, Regionalna razvojna agencija Dubrovačko-neretvanske županije DUNEA i *AEQUUM d.o.o.*, te iz Italije: Regija Veneto, *M3E srl*, Uprava za melioracije – *ADIGE EUGANEO*

i Nacionalno istraživačko vijeće – CNR. Projekt je vrijedan 2.194.420 eura i ugovoren je u sklopu programa Interreg Italija – Hrvatska uz stopu sufinanciranja bespovratnih sredstava od 80 posto. ■

ODRŽAN OKRUGLI STOL NA TEMU SIGURNOSTI NA ŽELJEZNICI

Dana 6. lipnja 2024. u Znanstveno-učilišnome kampusu Borongaj u Zagrebu održan je okrugli stol "Učinkovitost sustava upravljanja sigurnošću kod upravitelja infrastrukture i željezničkih prijevoznika", koji su organizirale Agencija za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu te Agencija za sigurnost željezničkog prometa. Na panel-raspravi u ime *HŽ Infrastrukture* sudjelovao je Tomislav Petanović, zamjenik voditelja Ureda za upravljanje sigurnošću.

Središnja tema okruglog stola bila je sigurnost u željezničkome prometu te kako poboljšati sustav upravljanja sigurnosti, ali i implementaciju svih sigurnosnih preporuka, direktiva i zakona kako bi svi unutar željezničkog sustava bili sigurni. To ne uključuje samo željezničku infrastrukturu nego i putnike, zaposlenike te prijevoz robe. Okrugli stol bio je podijeljen na dva dijela. U prvome dijelu prezentacije su održali Želimir Delač, ravnatelj Agencije za sigurnost željezničkog prometa (ASŽ), Tihomir Pleša i Goran Jurčić također iz ASŽ-a, Alana Vukić, ravnateljica Agencije za istraživanje nesreća u zračnom, pomorskom i željezničkom prometu (AIN), Milan Vuković, načelnik sektora za željezničku infrastrukturu i promet pri MPPI-u, te naposljetku Milan Brkić, direktor *RCC Croatia*.

Kroz svoje prezentacije svaki prezentator dostavio je svoj dio sлагalice koji čini globalni sustav sigurnosti unutar kojih djeluju te izazove s kojima se suočavaju. Tako se pokušalo odgovoriti na pita-

nja poput kakva je danas sigurnost na hrvatskim prugama, koliko su učinkoviti sustavi upravljanja sigurnosti upravitelja infrastrukture, ali i željezničkih prijevoznika, kako upravljati pozicijama, kako učimo iz nesreća te kako nadziremo željeznički sigurnosni sustav.

U drugome dijelu okruglog stola održana je panel-rasprava na temu naziva okruglog stola na kojemu su dijalog vodili Tomislav Petanović, koji je predstavljao *HŽ Infrastrukturu*, Tomislav Antun Biber, koji je zastupao AIN, Želimir Delač u ime ASŽ-a, Milan Brkić (RCC) kao predstavnik prijevoznika, Vlado Lovrić iz *HŽ Putničkog prijevoza* (HŽPPP), Ante Klečina iz Saveza za željeznicu (SZZ) te Ljerka Janjanin iz *HŽ Carga*.

Sudionici panela raspravljali su o tome kako su željezničke tvrtke implementirale sustave upravljanja sigurnošću prema zakonodavstvu EU-a. Tomislav Petanović objasnio je da je proces bio vrlo zahtjevan. Naveo je da je nekoliko mlađih entuzijasta iz *HŽ Infrastrukture* još 2009., kada su započeli pristupni pregovori s EU-om, samoinicijativno stupilo u kontakt s Međunarodnom željezničkom unijom (UIC) u Parizu. Uključili su ih u nekoliko radnih skupina gdje su se upoznali s regulativama sigurnosti, a ondje su prvi put susreli EU-ove direktive i uredbe. Petanović je istaknuo da su im kolege iz UIC-ovih radnih skupina održale nekoliko radionica, čime su stekli potrebna predznanja i uspostavili veze s kolegama iz zapadnih zemalja. Zahvaljujući tome, u trenucima kada je to bilo potrebno, imali su sve potrebne informacije. Kada su pristupili EU-u, već su imali sve usklađeno s europskim zakonodavstvom. Provedba sustava upravljanja sigurnošću značila je praktičnu primjenu svega što je zapisano u dokumentima, što je uvijek bio izazovan dio. Petanović je dodao i to da svaki kotačić velike tvrtke ima svoj dio odgovornosti za sustav upravljanja sigurnosti

KRATKE VIJESTI

te da je to posao koji nikada neće stati, a HŽ Infrastruktura kontinuirano radi na poboljšanju sustava sigurnosti.

Sudionici panela su se, među ostalim, dodatno složili da sve tvrtke koje sudjeluju u realizaciji željezničkog prijevoza ili imaju djelatnost koja je usko vezana uz željeznicu te zakonodavna tijela kontinuirano moraju raditi na dizanju razine sigurnosti te održavati dijalog jer je sve povezano. Istu ulogu imaju i tijela koja donose propise i regulative te oni koji ih trebaju provoditi. Sve to treba se odraziti na sigurnost zaposlenika, putnika i korisnika željezničke infrastrukture te posljedično tome smanjiti broj željezničkih nesreća i incidenata. ■

OBILJEŽEN MEĐUNARODNI DAN SVJESNOSTI O OPASNOSTIMA NA PRIJELAZIMA

Dana 6. lipnja 2024. na željezničko-cestovnome prijelazu (ŽCP) Veliko Trgovišće obilježen je Međunarodni dan svjesnosti o opasnostima na željezničko-cestovnim prijelazima (ILCAD – *International Level Crossing Awareness Day*) i u suradnji s Policijskom upravom krapinsko-zagorskom održana edukativno-preventivna akcija HŽ Infrastrukture "Vlak je uvijek brži". ILCAD se održava u 58 zemalja diljem svijeta kako bi se sudionike u prometu osvijestilo o opasnostima koje prijete prilikom prelaska preko željezničke pruge i o važnosti poštivanja prometnih pravila, znakova i signalizacije.

Svake se godine kampanja obraća određenoj ciljnoj publici, a ove godine bila je usmjerena na tzv. ranjive skupine, ponajprije djecu, starije, osobe s invaliditetom, ali i na bicikliste, motocikliste i pješake. Zato su ih djelatnici HŽ Infrastrukture i policije na licu mjesta upozoravali na opasnosti i educirali o pravilnome ponašanju prilikom prelaženja preko željezničke pruge.

Član Uprave HŽ Infrastrukture Subhi Tawfiq tom je prigodom izjavio da je cilj svesti broj stradanja na nulu, ističući da je i jedan stradali previše. Kao primjer naveo je da strojovođa treba do 1500 metara da zaustavi vlak kada na pruzi uoči osobe ili automobil. Istaknuo je da su oprez i poštivanje propisa uvijek neophodni jer ništa nije važnije od ljudskih života. Tawfiq je rekao da su zbog toga prisutni na tome događaju te da akciju "Vlak je uvijek brži" provode već 24 godine. Dodao je da su pokrenuli velik investicijski ciklus i da u željezničku infrastrukturu planiraju uložiti oko šest milijardi eura u sljedećih 10 godina. Međutim, istaknuo je da ni najmodernije pruge ni uređaji na prijelazima nisu dovoljni ako ne postoji svijest i oprez svih sudionika u prometu. Prošle godine u Hrvatskoj se dogodilo ukupno 75 nesreća na željezničkim prugama, od čega 30 na prijelazima. Poginule su dvije osobe, a devetnaestero ih je ozlijeđeno. Uzrok svih tih nesreća bila je nepažnja vozača cestovnih vozila! Da je to najčešći uzrok nesreća potvrđuje i svjetska statistika. Na oprez apelira i policija. Tomislav Zajec, policijski službenik za poslove prometne policije PU krapinsko-zagorske, izjavio je da su na području PU krapinsko-zagorske u prvih pet mjeseci ove godine na željezničko-cestovnim prijelazima evidentirane dvije prometne nesreće. Srećom, u tim nesrećama nije bilo nastradalih osoba, već je zabilježena samo materijalna šteta. U 2023. bilo je osam prometnih nesreća s dvoje ozlijeđenih. Zajec je naglasio da su sve te nesreće uzrokovane pogreškama vozača, zbog čega su tu da ih dodatno educiraju.

Akcija je ove godine održana i u obližnjoj Osnovnoj školi Veliko Trgovišće, i to zbog blizine osnovne škole čiji učenici svakodnevno prelaze prugu. S obzirom na to da se njihova škola nalazi u željezničkome području i da puno djece putuje vlakom, ravnateljica škole Diana Duk-Petek izja-

vila je da smatra važnim osvijestiti ih o pravilnome ponašanju u blizini pruge. Prisjetila se tragičnog događaja koji se dogodio prije nekoliko godina kada je njihov bivši učenik, vraćajući se iz škole pješice prugom, stradao jer je imao slušalice u ušima i nije čuo vlak. Duk-Petek iznijela je taj primjer kako bi istaknula potrebu za takvim edukacijama.

Dosadašnja međunarodna praksa pokazala je da je najučinkovitiji način promjene ponašanja sudionika u prometu i smanjenja crnih brojki stradanja u prometu edukacija, isticanje rizika i upozoravanje na kobne opasnosti neopreznoga kretanja uz prugu ili prelaženja pruge na mjestima koja za to nisu previđena! Zato već 24 godine postoji i kampanja "Vlak je uvijek brži" koja se provodi na prijelazima i u osnovnim školama. Međunarodna željeznička unija (UIC) objavila je video nadzornih snimki sa željezničko-cestovnih prijelaza diljem svijeta. Nevjerojatne snimke prikazuju neoprezne sudionike u cestovnome prometu koji ne poštuju prometne propise i signalizaciju zbog čega su zamalo izgubili živote. Nažalost, unatoč stalnim upozorenjima zbog neopreza i kršenja prometnih pravila i prometne signalizacije i dalje se događaju nesreće u kojima teško stradavaju djeca i odrasli, zbog čega i dalje stalno treba podizati razinu svijesti o opasnostima uz prugu. Ovogodišnji slogan ILCAD-a glasio je: "Pazi, vlak! On ne može stati u sekundi, ali tvoj život može!" Zato svim sudionicima u prometu šaljemo upozorenje: usporite i zaustavite se u blizini pruge! ■

PROVEDBA VIŠEGODIŠNJEG PROGRAMA KATASTARSKIH IZMJERA GRAĐEVINSKIH PODRUČJA

Hrvatski sabor je 1. listopada 2021. donio Višegodišnji program katastarskih izmjera građevinskih područja za razdoblje 2021. – 2030. Glavna je ak-

KRATKE VIJESTI

tivnost iz tog programa obnova katastra i zemljišne knjige za 600 000 ha zemljišta i nekretnina u građevinskim područjima, i to u razdoblju od 2021. do 2030. Državna geodetska uprava i predstavnici ovlaštenih geodetskih tvrtki započeli su aktivnosti na provedbi novoga Godišnjeg programa katastarskih izmjera građevinskih područja koji će se izvršavati u 2024. godini na području 14 županija, 45 jedinica lokalne samouprave i 66 katastarskih općina. Na provedbi programa u 2024. bit će angažirana ukupno 32 gospodarska subjekta, a oni će osigurati ukupno 353 geodetska te 42 pravna stručnjaka. Provedbom aktivnosti iz Programa bit će ažurirani podaci o nekretninama na građevinskim područjima u Republici Hrvatskoj i područjima oko građevinskih područja. To su područja u kojima su aktivnosti najintenzivnije kako u području tržišta nekretninama tako i u području kapitalnih ulaganja u infrastrukturu, ali su i područja na kojima treba osigurati pravilan prostorni razvoj.

Trenutačno je u punome jeku kampađa Državne geodetske uprave kojom se građani nastoje potaknuti na uključivanje u program katastarskih izmjera za razdoblje 2021. – 2030., a kojim se žele uskladiti podaci o nekretninama u cijeloj Hrvatskoj. Programom se želi osigurati pravna sigurnost upisa u registre te brza usluga nadležnih institucija.

Prema aktualnim planovima, program bi trebao obuhvatit približno 600 000 hektara zemljišta na građevinskom području i na područjima oko građevinskih područja. Radovi su započeli sredinom 2023. na području 60 dijelova ili cijelih

katastarskih općina ukupne površine od 37 559 hektara. Riječ je o 173 535 katastarskih čestica na području 28 jedinica lokalne samouprave u 14 županija, dok su u 2024. radovi započeli na području 66 dijelova ili cijelih katastarskih općina ukupne površine od 31 938 hektara. Riječ je o 187 330 katastarskih čestica na području 14 županija odnosno 45 jedinica lokalne samouprave.

Iz Državne geodetske uprave u sklopu kampanje poručuju kako je za uključivanje u projekt potrebno pripremiti dokumentaciju o nekretnini, građevinsku dozvolu, uporabnu dozvolu ili druge akte za gradnju za građevine koje su sagrađene na parceli. U potrebnu dokumentaciju ubrajaju se i rješenja o nasljeđivanju, kupoprodajni ugovori, izjave i druge isprave kojima ćete dokazati vlasništvo. U sklopu izmjere na jednostavniji način predlaže se opis stvarnog oblika, načina uporabe i vlasništva parcele u katastar i zemljišnu knjigu, i to bez naknade. ▀

U TIJEKU JE IZGRADNJA PUMPTRACK POLIGONA U LOVRANU

U Lovranu je 17. lipnja 2024. započela izgradnja prvog asfaltnog *pumptrack* poligona na području Primorsko-goranske županije. *Pumptrack* jest neprekidna petlja ravnina i uzvisina po kojoj se može voziti i bez *pedaliranja*. Oblik *pumptracka* omogućuje zabavnu, ali i sigurnu sportsku aktivnost na površini koja može biti manja od košarkaškog terena. Asfaltni *pumptrackovi* pogodni su za sve veličine bicikala, *skateboardova*, koturaljki, romobila i sličnog. Na *pumptracku* mogu se voziti biciklisti svake životne dobi i tehnič-

ke spremnosti. Umjesto *pedaliranjem* ili odgurivanjem korisnici se na *pumptracku* kreću mijenjanjem položaja svojih tijela gore-dolje. Taj inovativan princip kretanja čini *pumptrack* atraktivnim i drugačijim od svih sličnih igrališta i sportskih terena.

Pumptrack poligoni postigli su procvat s asfaltnim premazom. Ima gotovo iste karakteristike kao i beton, ali gradnja je jednostavnija i povoljnija. Od 2015. *pumptrack* poligoni postaju globalni trend na području sportske infrastrukture. To se osobito može uočiti u Sloveniji koja trenutačno ima najveći broj *pumptrackova* po glavi stanovnika.

Poligon će biti asfaltne površine nešto veće od 215 m² i ukupne površine 580 m², čime će sportsko-rekreativna zona Lovrana, uoči vrhunca ovogodišnje turističke sezone, obogatiti svoju ponudu. To je 14. asfaltni *pumptrack* poligon u Hrvatskoj. Poligon se gradi na području lovranskog Kamenjara, pokraj objekta s dvama natkrivenim sportskim igralištima na dvije razine, košarkaškog te rukometnog. Investitor je Općina Lovran, a cilj je projekta poboljšanje i unapređenje sportske infrastrukture s utjecajem na povećanje kvalitete života stanovnika Općine Lovran i cijele Liburnije te promicanje jednakih mogućnosti bavljenja sportom. Projekt je sufinanciran sredstvima iz LAG-a Terra Liburna. *Adria Bike* poligon gradi u suradnji s partnerima iz Slovenije, tvrtkom *Alliance ASE*, specijaliziranom za izgradnju takvih poligona.

Asfaltni *pumptrack* poligone u Hrvatskoj već imaju Sveta Nedelja, Velika Gorica, Duga Resa, Kutina, Virovitica, Donja Stubica, Dugo Selo, Poreč, Sveti Ivan Žabno, Desinić, Vrbovec, Zabok i Slunj.